

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsættelse af første Behandling af Forslag til Lov om Oprettelse af Ungdomsskoler.

Forhandlingen genoptoges.

Moltesen: Det er naturligvis sandt, naar det er sagt, at dette Lovforslag er fremsat med Henblik paa det forestaaende Valg, thi ingen af Forslagsstillerne har kunnet drømme om, at der skulde komme en Lov ud af det i denne Samling, som allerede er inficeret af Valgfeber, men alligevel er det meget interessant, at det er kommet frem, og jeg kan ikke se, at Forelæggelsen i denne Samling skal kunne skade Arbejdet for Ungdomsskolens videre Fremtid. Alle Partier er enige om, at Arbejdet for Ungdomsskolen skal fremmes, og de forskellige Anskuelser om den er allerede fremsatte i Tinget før denne Behandling. At Ordførerens (K. M. Klausen) Stilling til Lovforslaget er dikteret alene af partipolitiske Hensyn, er der ikke en eneste her i Tinget, der vil paastaa. Vi har alle Fornemmelsen af, at denne Ungdomsskole i Virkeligheden er en af det ærede Medlems Livsopgaver, og der er ikke Tvivl om, at det ærede Medlems Navn med Hæder og Ære vil blive knyttet til den for Fremtiden. Jeg havde ikke den Glæde at høre hans Tale som Ordfører forleden Dag, men jeg har læst den bagefter, og jeg synes, det er en af de interessanteste Taler, jeg har haft Lejlighed til at gøre Bekendtskab med i de 9 Aar, jeg har haft den Ære at sidde i denne Rigsdag.

Ligesom det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) frygter jeg de skabnesvangre Følger af at lade Ungdommen fra det 14de til det 18de Aar gaa for Lud og koldt Vand, og det er det, der sker for Tiden. Det var rigtigt, naar der i sin Tid blev sagt af Grundtvig — en Udtalelse, som ofte er fremhævet mod en Ungdomsskole af den Art, Lovforslaget antyder —, at den eneste gode Drengeskole for Borgerlivet, som vi har nogen Forestilling om, er dygtige og driftige Borgeres Huse. Det var rigtigt paa det Tidspunkt, det blev sagt, men de sociale Forhold er blevet helt anderledes end da. Det var rigtigt, hvis vi havde mange gode Borgerhjem, hvor det var muligt med Held at optage en Kreds af unge, men det har vi ikke, og det er under de nuværende Forhold en Umulighed.

I den Betænkning, der blev afgivet til Rigsdagen i 1913, er der en Fremstilling af Smed Vedel i Høve om den Ungdomsskole, han prøvede at oprette i sin Smedie og sit Hjem i Høve. Det var netop et Forsøg, der var grundet paa den Udtalelse af Grundtvig, men et Forsøg, som ikke kunde fortsættes. Ingen har fortsat det, og det synes at være umuligt at gaa ad den Vej, hvor ideel den end kunde være, og det hænger sammen med, at de sociale Forhold er blevet helt anderledes, end de var, da Grundtvig udtalte disse Ord, og den Ungdom, som opvokser i Stationsbyerne og i Købstæderne med de store Fabrikker, er en Ungdom, som han slet ikke havde Lejlighed til at lære at kende. Store Mænds gode Ord virker tidt skadeligt, fordi man ikke forstaar at overføre dem fra den Tid, de er sagte, til den Tid, da deres Anvendelse skal prøves.

Alderen fra 14 til 18 Aar er den mest modtagelige Alder i et Menneskes Liv, og i denne Alder er det, man sender dem ud baade fra Skolerne og fra Hjemmene. Det er Tilfældet med langt de fleste af Danmarks unge, at Skole og Hjem slipper dem samtidig i den Alder, og det er kun et Faatal af Familier, der har Mulighed for at bevare deres Børn i Hjemmene, efter at de er gaaet ud af Skolen. Den ærede Ordfører sagde med Rette, at det er naturligvis dem, „der kommer fra de fattigste Hjem, og som skal ud i de mest afhængige Stillinger, og endvidere dem, der har faaet den tarveligste og ringeste Undervisning“, som den Ungdomsskole, han her foreslaar, særlig skal tage sig af. Det er ganske vist den Ungdom, for hvilken K. F. U. K. og K. F. U. M. gør et stort Arbejde, og det et Arbejde af overordentlig stor Betydning, men dette frivillige Arbejde naar ikke langt, og det naar maaske netop ikke helt ned til de Lag, som den ærede Ordfører med de Ord, jeg nylig citerede af hans Tale, tænkte paa. Jeg synes, vi fik et Indtryk af, hvilken Ungdom det er, den ærede Ordfører maatte tænke paa, den Dag Rigsdagen var belejret af den Ungdom, som stod her nede i Gaden for ikke ret længe siden.

Alle Partier her paa Rigsdagen er enige om, at der skal arbejdes for Ungdomsskolen, det er kun Midlerne, de er uenige om. Der er Uenighed om, hvorvidt det skal være en tvungen eller en frivillig Undervisning, og disse forskellige Opfattelser afhænger af de forskellige Erfaringer, vi har gjort. Jeg